

Przedmiotowe Zasady Oceniania

Przedmiot: GEOGRAFIA z elementami ekologii

Klasa: klasa IV

Profil: grupa międzyoddziałowa

Poziom: rozszerzony

Rok szkolny: 2022/23

Imię i nazwisko nauczyciela: mgr Małgorzata Dąbrowska

Tytuł podręcznika: „Oblicza Geografii” wyd. Nowa Era; część 3, 4 dla liceum czteroletniego

Inne pomoce naukowe: komputer, projektor multimedialny, tablica multimedialna, programy multimedialne, mapy ścienna, atlasy, okazy skał, plansze dydaktyczne, filmy edukacyjne, globusy i inne.

Sposoby i zasady sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.

Sprawdzanie osiągnięć uczniów obejmuje następujące formy:

- pisemne prace klasowe;
- sprawdziany niezapowiedziane;
- indywidualne lub zespołowe opracowania i prezentacje referatów, pokazów, prezentacji multimedialnych;
- przygotowanie i udział pod kierunkiem nauczyciela w zajęciach terenowych oraz innych formach ćwiczeń;
- ustne odpowiedzi na lekcji;
- prace domowe;
- prowadzenie kart pracy ucznia/zeszytu przedmiotowego
- udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, projektach edukacyjnych.

Wszystkie oceny ustala się w stopniach według następującej skali:

- Stopień celujący - 6
- Stopień bardzo dobry - 5
- Stopień dobry - 4
- Stopień dostateczny - 3
- Stopień dopuszczający - 2
- Stopień niedostateczny - 1

Sprawdzanie pisemne:

1. Pisemne prace kontrolne – dotyczą treści z części, jednego lub kilku działów programowych (zapowiadane, co najmniej na tydzień przed terminem sprawdzianu). W/w prace ocenia się według następujących kryteriów:

KATEGORIE WYMAGAŃ	ILOŚĆ PROCENT OCENA (STOPIEŃ)	POZIOM WYMAGAŃ
K	31 – 55% dopuszczający	PODSTAWOWY
P	> 56 – 75% dostateczny	PODSTAWOWY
R	>76 – 90% dobry	PONADPODSTAWOWY
D	> 91 – 95% bardzo dobry >96 – 100% celujący	PONADPODSTAWOWY

- a. Pisemne prace kontrolne przeprowadzane są zgodnie z ustalonym harmonogramem, wynikającym z realizacji programu nauczania, obejmują minimum jeden dział i trwają minimum jedną jednostkę lekcyjną.
- b. Pisanie sprawdzianu pisemnego przez ucznia jest obowiązkowe.
- c. Ustalone terminy sprawdzianów pisemnych są obowiązujące i tylko w przypadku nieobecności nauczyciela ulegają przesunięciu.
- d. W przypadku nieobecności na lekcji, na której odbywa się zapowiedziany sprawdzian wiadomości uczeń (jego rodzice lub opiekunowie prawni) na najbliższej lekcji odbywającej się po sprawdzianie zobligowani są do przedstawienia uzasadnionego usprawiedliwienia nieobecności w formie pisemnej,
- e. W przypadku niedostarczenia we właściwym terminie uzasadnionego usprawiedliwienia nieobecności na lekcji, podczas której odbyła się zapowiedziana praca klasowa, nieobecność taka traktowana będzie, jako odmowa udzielenia odpowiedzi, która zwalnia nauczyciela z obowiązku zapewnienia uczniowi możliwości uzyskania oceny z partii materiału poddawanej sprawdzeniu na pracy klasowej.
- f. W przypadku nieobecności na sprawdzianie pisemnym (klasówce), spowodowanej chorobą lub sytuacją losową (wszystko musi być udokumentowane) uczeń ma prawo do pisania sprawdzianu pisemnego.
- g. Poprawa prac klasowych odbywa się na warunkach i w terminie ustalonym przez nauczyciela,
- h. W ciągu 14 dni uczeń otrzymuje sprawdzone prace (wyjątek stanowi choroba nauczyciela lub uzasadniona nieobecność).
- i. Uczeń pracujący niesamodzielnie (korzystający ze ściąg lub podpowiedzi innych uczniów) podczas pracy klasowej, niezapowiedzianego sprawdzianu wiadomości, odpowiedzi ustnej otrzymuje ocenę niedostateczną bez prawa poprawienia tej oceny.
- j. Ocena z poprawy sprawdzianu pisemnego jest oceną ostateczną wpisana obok oceny pierwotnej

2. Sprawdziany niezapowiedziane :

- a. Sprawdzające opanowanie wiadomości z bieżących 2-3 ostatnich lekcji, trwające nie dłużej niż 20 min.
- b. Nauczyciel nie ma obowiązku zapowiadania sprawdzianów niezapowiedzianych.
- c. Sprawdziany niezapowiedziane ocenia się, stosując następujące kryteria:
 - Oceny ze sprawdzianów niezapowiedzianych nie podlegają poprawie.
 - Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do lekcji i możliwości odpowiedzi.

3. Odpowiedzi ustne

- mogą być poparte obliczeniami, rysunkami wykonywanymi na tablicy oraz powiązane i schematami z wykorzystaniem mapy bądź określonych przyrządów,
- oceniane są też odpowiedzi krótkie, w czasie głównego toku lekcji, np. dotyczące nowych treści realizowanych po raz pierwszy lub pytań nawiązujących do lekcji poprzednich,
- oceny tych odpowiedzi są traktowane jako tzw. „plusy”, pozwalające uzyskać przez uczniowi ocenę bardzo dobrą (ocena aktywności twórczej ucznia).

4. Sprawdzanie w sytuacjach praktycznych (na bieżąco):

- a. niezależnie od wyników pisemnego i ustnego sprawdzania osiągnięć ucznia, nauczyciel zleca, a następnie kontroluje prace praktyczne w czasie lekcji oraz zadane jako prace domowe.
- b. ocena w/w prac odbywa się według następujących kryteriów:
 - poprawność merytoryczna i językowa;

- zgodność treści z tematem, jej przejrzystość i porządek, z uwzględnieniem wstępu, rozwinięcia i zakończenia;
- dobór treści i materiału ilustracyjnego, umiejętność oceny wiarygodności i selekcji informacji;
- estetyka i staranność wykonania, czytelność i funkcjonalność rozwiązań graficznych;
- jakość bibliografii, różnorodność wykorzystywanych źródeł informacji, umiejętność powoływania się na literaturę źródłową.

5. **Obserwacja i ocena ucznia pracującego w grupie:**

a. obserwacja i ocena ucznia pracującego w grupie ma na celu wzmocnienie u uczniów zachowań pozytywnych z punktu widzenia funkcjonowania grupy i eliminowanie działań destrukcyjnych,

b.- ocena współpracy ucznia w grupie opiera się o następujące kryteria:

- w jakim stopniu jego zachowanie świadczy o odpowiedzialności za wykonanie zadania powierzonego grupie?
- czy podejmuje się pełnienia roli ustalonej przez grupę?
- czy realizuje zadania wynikające z roli prawidłowo i z korzyścią dla grupy?
- w jakim stopniu jego zachowanie świadczy o odpowiedzialności za funkcjonowanie grupy jako całości?
- czy występuje z inicjatywą pomocy innym uczniom?
- czy akceptuje decyzje grupy i rozwiązuje konflikty?

współpracę w grupie mogą oceniać:

- nauczyciel lub uczniowie wzajemnie - uwzględniając wyżej wymienione kryteria oraz zasady przyjęte w Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.
- uczniowie dokonując samooceny - uwzględniając wyżej wymienione kryteria oraz zasady przyjęte w Wewnątrzszkolnych Zasadach Oceniania.

6. **Kontrola i ocena kart pracy ucznia (zeszytów przedmiotowych).**

a. Prowadzenie przez ucznia bieżących notatek w zeszycie przedmiotowym jest jednym z warunków zwiększenia trwałości efektów procesu nauczania.

b. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego (zeszytu ćwiczeń, kart pracy) ocenia nauczyciel według następujących kryteriów:

- poprawność merytoryczna i językowa wykonanych zadań i notatek;
- systematyczność sporządzania notatek, wykonywania zadań, w tym również domowych;
- estetyka i staranność wykonania, czytelność i funkcjonalność rozwiązań graficznych.

7. **Udział w olimpiadach, konkursach, projektach:**

- **szczególne osiągnięcia ucznia** w tym zakresie oceniane są celująco.

Dla poszczególnych form sprawdzania wiedzy i umiejętności przyjmuje się następujący system wag:

- praca klasowa – waga 5;
- poprawa pracy klasowej – waga 10;
- sprawdzian/kartkówka – waga 3;
- odpowiedź – waga 3;
- aktywność – waga 1;
- praca domowa – waga 1 do 2;
- konkursy/olimpiady przedmiotowe na szczeblu wojewódzkim, okręgowym, ogólnopolskim – waga 6 do 7;

- konkursy szkolne, pozaszkolne – waga od 2 do 5

8. Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- zachowuje wzorową dokładność i staranność w rozwiązywaniu zadań,
- stosuje wiadomości w sytuacjach problemowych :formułuje problem, buduje modele odpowiedzi oraz prawidłowo opisuje i rozwiązuje problem w sposób twórczy,
- bezbłędnie posługuje się słownictwem geograficznym,
- ma wiadomości oraz umiejętności z zakresu wymagań podstawy programowej i stosuje je do rozwiązania zadań problemowych o wysokim stopniu złożoności,
- samodzielnie podejmuje działania zmierzające do poszerzenia swoich wiadomości i umiejętności zdobytych na lekcjach geografii,
- opanował wiadomości i umiejętności będące efektem jego samodzielnej pracy,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią geograficzną,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów geograficznych,
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje dodatkowe zadania i polecenia,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
- w pracach pisemnych osiąga najczęściej 100% punktów możliwych do zdobycia i odpowiada na dodatkowe pytania,
- bierze udział w konkursach na terenie szkoły i poza nią,
- jego notatki w zeszytach przedmiotowym i w kartach pracy uczniów są czytelne i wyczerpujące kryteria bardzo dobrej notatki lub wyczerpującej odpowiedzi,

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania, - potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o wysokim poziomie złożoności,
- zachowuje wzorową dokładność w rozwiązywaniu zadań,
- wypowiada się pełnymi zdaniami w sposób logiczny i spójny,
- bezbłędnie posługuje się słownictwem geograficznym,
- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej,
- stosuje zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów oraz zadań problemowych (nowych),
- analizuje i ocenia informacje pochodzące z różnych źródeł,
- poprawnie wyjaśnia zależności przyczynowo-skutkowe,
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy, np.: danych statystycznych, wykresów, tablic geograficznych, encyklopedii i internetu, - wykorzystuje zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwoju.

- dostrzega i ocenia związki w przebiegu zjawisk geograficznych oraz działalności człowieka, - przewiduje następstwa i skutki działalności człowieka oraz przebiegu procesów naturalnych w przyrodzie, wyjaśnia je, rozwiązuje problemy,

Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

- ma większość osiągnięć z poziomu podstawowego oraz część osiągnięć z poziomu ponadpodstawowego,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim poziomie złożoności,
- zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadań,
- wypowiada się pełnymi zdaniami,
- prawidłowo stosuje większość terminów geograficznych wymienionych w osiągnięciach z poziomu ponadpodstawowego,
- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- krytycznie korzysta z wielu źródeł wiedzy,
- określa związki przyczynowo-skutkowe,
- wykonuje samodzielnie i poprawnie większość poleceń i zadań,

Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- ma większość osiągnięć z poziomu podstawowego,
- samodzielnie rozwiązuje proste zadania,
- zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadania, - prawidłowo stosuje większość terminów geograficznych wymienionych w osiągnięciach z poziomu podstawowego
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- z pomocą nauczyciela korzysta ze źródeł wiedzy,
- zna podstawowe pojęcia geograficzne,
- rozpoznaje i ocenia postawy wobec środowiska geograficznego,
- posługuje się mapą jako źródłem wiedzy geograficznej,
- obserwuje pośrednio i bezpośrednio procesy zachodzące w środowisku geograficznym, potrafi je opisać.

Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- -nie ma osiągnięć z poziomu podstawowego w zakresie wystarczającym do dalszego uczenia się geografii,
- rozwiązuje proste zadania, korzystając z pomocy innych uczniów lub nauczyciela, - zachowuje małą dokładność i staranność, jest ona jednak wystarczająca do poprawnego rozwiązywania zadania,
- prawidłowo stosuje niektóre terminy geograficzne wymienione w osiągnięciach z poziomu podstawowego,
- ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,

- wykazuje się znajomością tylko podstawowych, najpewniejszych, najbardziej doniosłych naukowo oraz niezbędnych w codziennym życiu wiadomości i umiejętności z zakresu geografii.

Stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie ma osiągnięć wystarczających do dalszego uczenia się geografii,
- nie rozwiązuje najprostszych zadań, nawet przy pomocy innych uczniów lub nauczyciela, - nie zachowuje minimalnej dokładności i staranności, koniecznej do poprawnego rozwiązywania zadań,
- nieprawidłowo stosuje terminy geograficzne w osiągnięciach z poziomu podstawowego.

9. Warunki i sposoby przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.

Oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i rodziców (prawnych opiekunów):

- o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych bieżących, śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania
- o sposobach sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych.
- sprawdzone i ocenione pisemne prace klasowe uczeń otrzymuje do wglądu na lekcji (w terminie nieprzekraczającym dwóch tygodni od daty sprawdzianu),
- rodzice mogą otrzymać do wglądu prace i uzyskać uzasadnienie oceny w czasie rozmowy z nauczycielem,
- na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) dokumentacja dotycząca egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana do wglądu uczniowi lub jego rodzicom
- nauczyciel uzasadnia wystawianą ocenę pisemnie z pisemnych prac klasowych i pisemnych prac domowych, pozostałe ustnie w odniesieniu do wcześniej ustalonych i znanych uczniowi kryteriów (oczekiwań) wobec jego pracy, wypowiedzi lub innej aktywności (udziela uczniowi informacji zwrotnej o tym, co zrobił dobrze, co źle i jak powinien dalej się uczyć, co powinien poprawić).
- Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów (na zajęciach lekcyjnych) i rodziców (w czasie indywidualnych rozmów) że:
 - Na miesiąc przed śródrocznym (rocznym) klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciel geografii informuje o przewidzianej śródrocznej (rocznej) ocenie z przedmiotu.
 - Rodzice (prawni opiekunowie) zostają poinformowani pisemnie o przewidywanej ocenie niedostatecznej za pośrednictwem wychowawcy.

10. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

W przypadku kiedy uczeń chce otrzymać wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną obowiązują następujący tryb postępowania:

- uczeń zdaje przed nauczycielem w formie pisemnej lub pisemnej i ustnej egzamin przygotowany zgodnie z wymaganiami zawartymi w przedmiotowym systemie oceniania, o ocena zostaje podwyższona, jeżeli uczeń spełni przynajmniej 90% wymagań określonych przez nauczyciela.

11. Zasady wglądu uczniów i rodziców w pisemne prace klasowe.

- Pisemne sprawdziany wiadomości, sprawdzone i ocenione przechowywane są przez okres semestru i pozostają do wglądu rodziców i uczniów.
- Wyniki pisemnych sprawdzianów wiadomości omawiane są z uczniami na lekcjach.
- Informacje o osiągnięciach uczniów przekazywane są rodzicom na zebraniach.

- Na prośbę ucznia otrzymywane przez niego oceny mogą być wpisywane przez nauczyciela do zeszytu przedmiotowego.

12. Ogólny harmonogram pisemnych prac klasowych.

- Pisemne prace kontrolne klasowe odbywają się po zakończeniu każdego rozdziału - 2 lub 3 w semestrze (zakres podstawowy), 4 lub 5 w semestrze (zakres rozszerzony).

14. Zasady podsumowania osiągnięć edukacyjnych ucznia w danym roku szkolnym i ustalenia oceny klasyfikacyjnej śródrocznej i rocznej.

- Rezultatem sprawdzania osiągnięć ucznia są oceny bieżące, które brane są pod uwagę przy ocenianiu śródrocznym i rocznym.
- Oceny za wiedzę i umiejętności uczeń otrzymuje zgodnie z opracowanymi wymaganiami edukacyjnymi na poszczególne oceny.
- Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen bieżących, uwzględnia „wagę” wskaźników osiągnięć ucznia.
- Śródroczne i roczne oceny z zajęć edukacyjnych ustala się na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych.
- Przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny z zajęć edukacyjnych ustala się następujące przedziały przeliczenia średniej ważonej na ocenę (nauczyciel ma prawo podwyższyć lub obniżyć ocenę mimo określonej średniej ważonej biorąc pod uwagę zaangażowanie ucznia w przygotowanie się do zajęć):
 - 1 – 1,7 – niedostateczny;
 - 1,71 – 2,7 – dopuszczający;
 - 2,71 – 3,7 – dostateczny;
 - 3,71 – 4,7 – dobry;
 - 4,71 – 5,6 – bardzo dobry;
 - 5,61 – 6 – celujący.
- Wykonanie prac dodatkowych oraz dbałość o rozwój własnych zainteresowań są również priorytetowe w ocenie okresowej i rocznej, stosunek ucznia do przedmiotu jest dopełnieniem oceny.
- Śródroczną ocenę niedostateczną uczeń zobowiązany jest poprawić (zaliczyć semestr) w nieprzekraczalnym terminie do 15 marca danego roku szkolnego.
- Klasyfikacja roczna jest oparta o oceny z I i II semestru nauki.

Przedmiotowe Zasady Oceniania w geografii skorelowane są z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania Zespołu Szkół nr 3 w Szczytnie.